

От баща си знам, че моите деди са дошли тук от Одринско. На баба баща ѝ е бил заселен в с. Сопот. Дошли са да бъдат одворени с български земи. Дядо ми е имал земя в Балъов дол, Главошката круша, Стоките. Дядо умрял 1930 г., а баба - на 1 май 1944 г. В Руско-турската война баба е била на 12 г. и бягала от руснаците. Отишли си в Турция. Живели са известно време и пак се върнали в Рагювене. Дядо се занимавал с правене на тюленбечи (звънци) и синджюри. Хлопки и клопарници правеше и чичо ми Асан. През Българо-турската война 1912 г. ги подгонили да напуснат България. Баща ми е бил малко дете и додето стигнал границата дошла заповед, че който иска може да остане да живее в българско. Семейството на дядо се върнало на село, но останали на гола поляна, тъй като дядо всичко бил продал, когато заминавал: нивите на Стоките - на Тълчочите, а в Балъов дол - на Главоците и на бащата на Минко Кунчов. От Нецовци е бил кмет, когато са ги заселили до Стоян Ланджоски в Карамановия дол. Дядо и баба са имали 3 момичета и 5 момчета, раждани през две години. Едната е женена в с. Орлене, другата - в с. Микре, а третата - за дядо Байрам ковача. Те купиха къщата на Сава Петров, дето свиреше на кларнет. Най-голям е бил чичо Мустафа, бръснар. В началото живееше в циганския ни дол, а после купи къща при Агушите. Чичо Асан, на Мильо топанджията баща му, и той в гола, умря на 3 март 1940 г., а синът му купи къщата на Цанко Късов. Баща ми Мехмеданко в началото е живял в дядовата къщурка в гола - една дълга с четири стаички, на земята. Тук остава до 1943 г., а после - по наем в къщата на Митьо Ланджата. Аз тогава съм вече чирак. В дядовата къща останали да живеят четвъртият син - чичо Аметчо - и най-малкият - чичо Иско - когато, като войник в Севлиевските казарми, паднал от коня, уволнили го и не след дълго умрял. В циганския дол живяхме до 1948 г., когато ни оземлиха с по 300 квадратни метра до Пукалския кладенец, където създадохме Циганската махала от семействата на баща ми, сина на чичо Асан и чичо Аметчо, Амида с втория си мъж Ибраим Мутув Дурчев - ковач, нейният син Джато от първия ѝ мъж (негова дъщеря е Амида, кръстена на баба си Амида, женена за Чико от Сомовит. Те купиха къщата на баба Дамяна), брат на Ибраим - Асан със Софка от с. Пресяка и бащата на Мантев - Асан Мутув. В гола останаха само семействата на дядо Аско Елезов Асанов. Родът му също е от Турция, Кискиновите - две къщи и срещу Ненювската чешма - една къща на Алиловите. Цигани в село имаше още при Агушовата чешма - Ахмед ковача. Той имаше трима сина: Махмуд, Емин и Литата, който отиде в София и се ожени за българка. Днес наследник на дядо Ахмед ковача е Айша (Шуна),/ Сега тя живее в Гурзовата къща. Нейният баща беше Аско Мечев от с. Лисец. До Ореш-

Книгата „Те останаха“ бе представена на 15 декември миналата година в Унгарски културен институт от Васил Чапразов и Михаил Иванов, който е и редактор на изданието.

Спомените, събрани от Васил Колев, са автентични разкази на рому от родното село на съставителя - Рагювене, един документ за трудовата биография на хората, градили активно националната ни история.

Откъса, който помещаваме, е от „Те останаха“

СПОМЕН НА Доко Давидов Одрински (Ахмед Мехмедов Алиев)*

ките живееха Мехмед Аджев и Усо Франкин. От тях в село няма наследници. Дядо Ибо - на полето до казаните и чешмата - също са пришълци и са били оземлени. От тях няма наследници. През войната от 1912 г. Бърдарите са искали да ги колят.

Баща ми се е женил 4 пъти. Първата е била на дядо Кискин дъщеря. Умряла при раждане, заедно с детето. Дядо Кискин Мутув е родом от Угърчин и говореше цигански. Негова наследничка сега е Емина, кърде е купила на Малчика къщата. Втората е Дерманченка. Дядо я изгонил, защото била мързелива. Третата е моята майка. Казвала се Мурема Касъмова, родом от с. Катунец. Тя е умряла по Богородица, когато съм бил на 5 месеца. После се оженил за жена-вдовица с дете - брат ми Асан зурладжията, току що роден баща му умрял, и преражда Гариб, Тефик и Димир. Преди това ражда още няколко, но все мряха. Гариб се ожени за една говедарка в село, родом от с. Търнава. Тя го заведе там, роди му двама близнака и едно момиче, и там той умря. Тефик купи къщата на бай Петко Мирчовски, а Димир се ожени за една от Белене и там отиде. Под Амида е къщата на кака ми Личковица - вдовица, с дъщеря Асебе и син Мехмед, който живее в Габрово, и прероди от Ахмед Думов (Пачероза) от с. Дебнево Сали, който сега живее в

къщата на Марин Чокойски. Под тях живее Румен, братов син на Мантев. Преселници след 1930 г. до 1950 г. са две семейства от с. Голец - родителите на Иосеин Асанов (Мантев) и бащата на Асан ковача, а след това - Пушковите и Марковските (след 1950 г.) от Угърчин. Пушковите се занимават повече с търговия, музиканти, а някои работеха и на стопанския двор, като хубавата Цонка, де бе взела акъла на всичко мъжко в село, сега женена в Катунец за българин. От моя род е и Павлинка - жената на един от внуците му. Преди да дойдат тук, моят джинс се е сродил с тях още по време на баба ми.

Аз съм роден на 3. 02. 1929 г. в циганския дол и съм първия син на баща си. Отгледан съм от чичо Аметчо и майката на баща ми. Чичо ме гледа като собствен син, докато се ожених. Десетина години са ме главявали за чирак по 6 месеца, най-много в Гето Генчев Колев - Келеша. Тук, като пастирче, се научих да свиря на кавал от Ахмед Ашаров, който бе слуга на Цъкиската колиба. Като поотраснах, засвирих и на кларнет по празненства. С Тодор (Ганди) - тропметист, чичовия син Мильо - тъпанджия, Шариф ТСТутов от Кискините - барабанчик и аз на кларнет създадохме оркестър. Бай Гето ме изпрати войник. Когато започна войната на Съветския съюз

и фашистка Германия срещу Полша, аз бях главен у Асен Капаня да му пася кравите. Викаше ми Мечо вместо Ахмед. Три години бях в трудовите войски в мина „Бориева“, Кърджалийско (Конския дол). Тук през 1952 г. с три учебника завършихме 5, 6 и 7 клас за някое месеца от 1 август до 27 декември. По тези учебници ни учи Шабан Мехмедов от Варна и той даде дипломите за 7 клас. С това свидетелство записах и завърших комбайнерството през 1964 г. Ожених се на едни избори през 1953 г. за Атиджа. Тя е от с. Каленик и от нея имам двама сина. Единият - Ахмед - купи къщата на Митьо Късондрака. От него имам една внучка, завършила икономическо образование и женена за гозничанин - музикант. В Холандия са от 4 години.

Сега има бебе там. Другият ми син е Христо. Той си построил собствена къща в мястото, дето го купих през 1969 г. от Йото Гешовски за 2400 лева, с две дворни места. Тогава имах 5000 лева в пощата. Заработката ми като тракторист бе 530 лева. Като жътвар вземах и по 1000 лева. В ТКЗС работих до 1970 г. На 20 януари направих трудова злополука на Егинината ливада и се пенсионирах от тогава. Туи ТКЗС, според мене, пропадна, защото станаха много крадците, защото си нямаше стопанин. Свършвам жътвата

и вечерта последният бункер отива на председателя на ТКЗС в амбаря. Без да му рече някой фафла. Бригадирът правеше същото. Крадяха с гъза си. Жъна на Стольово дърво 00 декара. Зърното минава през кантара на стопанския двор. Отивам вечерта при бай Гето Чимпиля и виждам, че ми се губят две товарителници за 5 тона зърно. Питам го къде са, а той ми вика: „Като не е докарано зърното, как да ти ги дам?“. На сутринта отивам и питам бай Стойко Мундака - бригадир, а той: „Като не са дошли, какво да ти направя?“. На другия ден отивам пак да жъна и минавам в западния край, горе на Чернат, и в трапа, дето са вадили камъни до източната част на Динчова чука, пълно с жито. Връщам се веднага на стопанския двор и казвам на бригадира, а той: „Туй ли?“ Прави са днешните народни представители дето викат: „Дайте да си направим едно малко те-ке-зе-сен-це, за да има от къде да крадем“. Кандидат-член съм на БКП от 1946 г. Поръчител ми бяха Минко Бърма, Вълчо Кисъов и на Пламен, дето му викам циганчето, дядо му, а от 1952 г. съм редовен член на партията. Лидер на БКП в село и региона станах след 1989 г.

Когато сменяха имената ни

в село, аз бях в болницата. Като ме изписаха, отивам на автогарата за билет, за да се прибера на село, ме присрещат Петко Гърнето и Вълчо Кисъов: „Доко, (името ми е Ахмед, но от малък ми викат така) само ти си останал и трябва да си смениш името, това е нареждане на ЦК на БКП“. Когато се жених, Петко Гърнето беше кмет и той ми прави гражданския брак, а Вълчо Кисъов ми беше поръчител, когато трябваше да стана партиен член. На другия ден ме вика кмета Пело, при него беше Бонка Чалъмката: „Или ще се прекръстиш, или ще те изселя от село“, ми казва той. Аз му отказах. Дадоха ме на съд, че не ща да се преименувам. Съдия беше Иван Тотев. Той ми каза да кандисам и аз кандисах. Много от нашите доброволно се прекръстиха. Когато Пело ми даде паспорта, ме попита какво бих си пожелал с новото име. Отговорът ми беше такъв: „Като умра, да ме заровят до тебе“. „Ах, каа, деба циганина деба, туй ли ти беше лафа“, минаха години откакто умря. Ако има някаква разлика между нас - първите заселници в село и някои от придоните след 1944 г. - тя е, че те са повече по пиенето и повече деца имат. Нашите са като при българите - по две-три...

Издава „Чернат“, 2011 г.
Съставител: Васил Колев